

Vänsterpartiets förslag till Budget 2014 med Flerårsplan 2015 – 2016.

Landstinget i Jönköpings län

Tryggheten i en generell välfärd – God vård för alla

Den svenska modellen i hälso- och sjukvården har varit mycket framgångsrik, och därför vill vi värna om den för en fortsatt god utveckling av vården.

Vår grundsyn är att landstinget ska svara för en offentligt finansierad hälso- och sjukvård. Den utvecklas bäst i ett sammanhållet system, med obrutna vårdkedjor och med patientperspektivet i centrum. **Landstingets verksamheter ska också i allt väsentligt drivas i offentlig regi, där den som har de största medicinska behoven prioriteras.** Grunden till att vi har byggt upp en gemensam vård- och omsorgssektor är solidariteten med varandra. Skattemedel skall gå till vård – inte till aktieägare. Det är inte acceptabelt att våra gemensamma skattepengar går till vinster på skatteparadis! **Den specialiserade sjukhusvården skall inte privatiseras utan organiseras som tidigare av Landstinget med anslagsfinansiering.**

De gemensamma resurser som finns till förfogande skall investeras i förbättringsarbete i vården och för ökad patientsäkerhet. För att kunna ge en vård på lika villkor är det också viktigt att vårdavgifter är låga. Målet är att Jönköpings läns Landsting skall erbjuda en jämlik och jämställd sjukvård med hög tillgänglighet över hela länet. **Hälso- och sjukvården är ingen marknad och patienterna är inte kunder – en god sjukvård på lika villkor är en rättighet.**

Privatiseringarna i vården har också lett till att administrationen och kontrollapparaten ökat kraftigt. Det är inte rimligt att allt mer av vårdpersonalens tid går till administration!

Demokrati

Delaktighet och inflytande är en av de mest grundläggande förutsättningarna för vår demokrati. En förutsättning för detta är att insyn och meddelarfrihet garanteras i alla offentligt finansierade verksamheter. **Det är för oss självklart att alla medborgare skall ha tillgång till alla handlingar och full insyn. Vi vill också införa en ”visselblåsarfunktion” för att underlätta för medarbetare att larma om missförhållanden/oegentligheter.** För att uppmuntra medarbetare att öppet slår larm skall **ett civilkuragepris inrättas.** Delaktighet och inflytande är också det första av de elva nationella folkhälsomålen och möjligheterna till detta påverkar hälsan starkt. **Därför är det viktigt att utveckla demokratiarbetet och förbättra det gentemot underrepresenterade grupper, människor som behöver information på andra språk än svenska och personer som till följd av något funktionshinder har särskilda behov av anpassad information. Hälsokommunikatörer kan vara en värdefull hjälp för människor med särskilda behov.** Dialogen med medborgarna måste utvecklas och fördjupas. Tillgången till tolkar måste säkras. Ett viktigt sätt för patienter att få inflytande och kunskap är genom ”lärcaféer” som bör bli ett naturligt inslag och en ordinarie verksamhet i vården. En policy bör snarast arbetas fram som reglerar personalens deltagande i patientutbildningar och lärcaféer. Denna typ av aktiviteter är ett viktigt stöd vid långvarig sjukdom och är ett sätt att öka livskvalitet för patienten och närstående.

Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård

Ett fortsatt och intensifierat arbete för att hälso- och sjukvården ska arbeta mer hälsofrämjande är viktigt att bejaka. Det är angeläget att arbeta vidare med konceptet hälsofrämjande sjukhus i hela länet. **Det är också viktigt att det finns tydliga handlingsplaner, med preciseringar av hur skillnader i hälsa mellan befolkningsgrupper ska minskas och som beskriver arbetssätt för hur detta ska göras, såväl i sluten som i öppen vård.** Alla vårdinrättningar skall kunna erbjuda råd och stöd till livsstilsförändringar och fysisk aktivitet bör oftare vara ett förstahandsval vid förskrivning.

Men det som framförallt styr folkhälsans utveckling är samhällsfrågor i en vid mening. **Ett ojämnt samhälle med stora klyftor mellan olika grupper är det största hotet mot folkhälsan.**

Hälsokonsekvensanalyser skall alltid föregå beslut i Landstinget som påverkar befolkningens tillgång till vård och hälsoinsatser.

Ständiga förbättringar

Vi anser också att särskilda insatser bör göras för att få ett tryggare omhändertagande av de äldre på länets akutmottagningar. **Det psykosociala omhändertagandet måste förbättras genom att förstärka kuratorsorganisationen på akutmottagningarna samt genomföra fortbildningar för all personal när det gäller krisintervention. De människor som drabbats av posttraumatiskt stressyndrom – PTSD – behöver ett professionellt omhändertagande och behandling.** Någon form av traumacenter eller nätverk måste tillskapas i länet för att tillgodose dessa patienters behov.

Patientsäkerheten är a och o i all vård. Det måste alltid finnas ett fokus på ständiga förbättringar och att lära av misstagen. **Vårdskador måste systematiskt minimeras.** Det handlar om att förbättra och prioritera upp arbetet med att minska skador till följd av smärta, fall, undernäring, trycksår och skador av urinkateter.

Stora förändringar har under de senaste åren genomförts både i Landstinget och i länets kommuner. Nya vård- och omsorgsproducenter har gjort att vårdens organisation har blivit mer otydlig och svårgripbar. **För att säkerställa att vårdkedjan håller ihop för äldre/multisjuka personer måste nya lösningar prövas.** Det går inte att hänvisa svårt sjuka till "nätet" för att få information och instruktioner. Äldre människor måste kunna känna sig trygga med att få bästa möjliga omvårdnad och att få hjälp med samordning och kontakter. Hemsjukvården, som nu övergått till kommunerna, och sjukvårdens datasystem måste samordnas. Satsningar skall göras på den palliativa vården för att ge bästa möjliga vård i livets slut. Detta skall ske på lika villkor i länet och oavsett ålder och diagnos hos patienten.

Patienternas anhöriga har en mycket viktig roll att spela. Ett gott anhörigstöd betyder mycket för vårdens resultat och de anhöriga måste uppmärksammas och ges tillgång till adekvat information.

Vård på lika villkor

Varje människa oavsett betalningsförmåga, kön, etnisk tillhörighet eller ålder skall ha tillgång till en bra vård och omsorg. Det uppnås om alla är med och tar ett gemensamt betalningsansvar för välfärden. **Vården skall vara solidariskt finansierad och prioriterad efter behov – och ge den bästa och säkraste vården.**

En översyn skall göras av samtliga avgifter inom hälso- och sjukvården med syftet att inför ett samlat högkostnadsskydd. I detta högkostnadsskydd ingår öppen sjukvård, sjukresor, behandlingshjälpmedel och dygnsavgift i slutenvård. Detta för att säkra tillgången

till vård och rehabiliteringsinsatser till alla invånare. En stor grupp människor som är sjuka har fått kraftigt sänkta intäkter under senare år på grund av diskriminerande ”jobbskatteavdrag”. Landstinget skall säkerställa en vård på lika villkor och ett ansvarstagande när det gäller skattemedel och skall därför inte sälja ut eller överlåta vårdcentraler eller sjukhus till privata företag. Kontinuerlig oberoende kontrollfunktion av disponibla skattemedel utförs på privata vårdcentraler och möjlighet att snabbare säga upp tillstånd vid oegentligheter. **De planerade privatiseringarna av ögonsjukvård och urologi skall avbrytas.** Vården skall vara grundad på människovärdes- behovs- och kostnadseffektivitetsprincipen.

Vår modell för primärvård

Primärvården måste ytterligare utvecklas och stärkas för att kunna fungera som den bas som vi menar att den skall vara. Då är tillgängligheten och kontinuiteten mycket viktig. Vi var och är kritiska till införandet av vårdval, som förändrade hela strukturen för primärvården med en fri etableringsrätt för läkare och vårdbolag.

Vård- eller hälsocentralen måste ha en fast personalstyrka som arbetar tillsammans i ett team för patientens bästa, där alla yrkesgruppers unika kompetens tas tillvara. Landstinget skall utarbeta en modell som säkerställer patientens rätt att välja vårdcentral utifrån sina behov, inte marknadens. Satsningen på en förstärkt kvalitet och på verksamhetsutveckling skall intensifieras. **Alla offentliga vårdcentraler skall kunna bli certifierade till Hälsocentraler enligt speciella kriterier. Målsättningen är att de offentliga enheterna skall ha de bästa resultaten och vara det självklara valet för medborgarna.** Hälsocentralerna skall arbeta teambaserat med en helhetssyn som innefattar såväl förebyggande som rehabiliterande arbete. Det skall vara lätt att få kontakt med vården och att sedan få rätt vård av rätt personal på rätt plats i vårdkedjan. Det får inte vara ”kostnaden” som är i centrum utan patienten. **De försök att med olika ekonomiska ersättningssystem som ACG, har visat sig ha stora brister. Det är viktigt att bromsa och stanna upp vid en ersättningsnivå på 50 % och att Primärvårdens FoU enhet kontinuerligt utvärderar effekterna.**

Psykosociala team med kurator och psykolog är en självklarhet.

Ökad service i form av utökat öppethållande prövas för att ge full tillgänglighet.

Ändamålsenliga och moderna lokaler är viktigt för möjligheterna att kunna rekrytera personal och för att erbjuda patienterna en god miljö. **De offentliga vårdcentralerna skall ges lika villkor som de privata.** Ekonomiskt utrymme garanteras i budget för att stödja utvecklingen ekonomiskt av hälsocentraler och ge möjlighet till fortsatta satsningar på apotekare, dietister som logoped i primärvården.

Arbetet med att HBTQ certifiera primärvården skall fortsätta. Bemötandefrågor är ständigt aktuella och skall vara föremål för fortbildning för all vårdpersonal liksom kunskap om hedersproblematik.

Jämställd vård ger folkhälsa

Vården ska vara jämlik och jämställd. Sjukvårdens kvalitetsarbete måste fokusera än mer på att synliggöra kön. Idag råder det konsensus kring att män och kvinnor har rätt till likvärdig vård. Trots detta finns det en stor kunskapsbrist om de orättvisor som fortfarande råder och hur dessa ska utjämnas. Att ha ett könsperspektiv på hälsan är också oerhört viktigt. **Särskild uppmärksamhet måste alltså ägnas den ojämlika fördelningen av sjukvård och resurser mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.** För att utjämna ogrundade skillnader mellan könen krävs en aktiv prioriteringsdiskussion och beslut utifrån goda underlag. Varje beslut måste präglas av ett genus och barnperspektiv. Likaså måste könsuppdelad statistik finnas

tillgänglig inom alla relevanta områden. För att kunna behålla och vidareutveckla den jämlika och jämställda vården behöver ett regionalt kunskapscentrum för kvinnors hälsa inrättas.

Våld mot kvinnor och barn är ett fortsatt stort problem. Det måste finnas kompetent personal dygnet runt som kan möta våldsutsatta och våldtagna kvinnor på vårdenheterna. **Ett försök med kurator i beredskap skall inledas på akutmottagningen Ryhov, Jönköping.**

Psykiatrisk vård

Allmänpsykiatri liksom barn- och ungdomspsykiatri behöver förstärkas och få möjlighet att också utveckla sitt arbetssätt med specialiserade team med olika yrkeskompetenser och med ett rikare utbud av behandlingsmetoder för olika patientgrupper.

Vi anser att mellanvårdsformer i gränslandet mellan slutet och öppen vård måste finnas inom psykiatri. Ljusbehandling måste finnas tillgängligt inom primärvården i länet. Det behövs ett större utbud av olika vårdformer och behandlingsalternativ. Den öppna psykiatriska vården behöver förstärkas och bemannas på ett mer ändamålsenligt sätt. Rehabiliteringspersonal skall finnas på alla mottagningar och ett ökat fokus på patienternas hälsa skall garanteras. **Ridterapi** i den psykiatriska vården i samarbete med Naturbruksgymnasiet skall provas i hela länet.

Äldre personers psykiska ohälsa uppmärksammas inte alltid tillräckligt av vården. **Äldrepsykiatriska team** med speciell kompetens och tillgång till särskilda vårdplatser skall införas. Den översyn av vuxenpsykiatri, som starkt försenad, presenterades under hösten 2010, måste kompletteras med ytterligare uppgifter. Uppgifter om fördelning av öppenvårdens resursbehov, beskrivning av rehabiliteringsbehov och uppgifter om skillnader i vård utifrån ett jämställdhetsperspektiv är exempel på områden som behöver fördjupas. **Antalet sjukgymnaster är inom den psykiatriska vården är oerhört litet – något som måste åtgärdas.** Sjukgymnastisk behandling är mycket värdefull i behandling av psykisk ohälsa.

Fontänhus bör införas som en betydelsefull verksamhet i det hälsofrämjande arbetet för personer med psykisk ohälsa. Även **”Återhämtningsverksamheter”** efter psykisk ohälsa är intressanta utvecklingsområden.

En plan för att minimera antalet självmord skall tas fram med siktet inställt på den nollvision som skall tas fram. Stödet till anhöriga behöver utvecklas inom psykiatri och neuropsykiatri.

Missbruk och beroende

Människor som fastnat i ett missbruk är en extremt utsatt grupp. Samverkan är oerhört viktigt mellan kommunerna och Landstinget, det är betydelsefullt att formerna för samarbetet och ansvaret blir tydliggörs. Missbruksvården måste innehålla mer än den rent medicinska behandlingen – därför måste kommunerna arbeta tillsammans för att få en helhetsbild av individens behov. Förebyggande insatser för att förhindra smittspridning av infektionssjukdomar som är vanliga bland missbrukare måste införas. **En sprututbytesverksamhet skulle vara en viktig del i det förebyggande arbetet och en trygghet för missbrukaren.** Dels genom tillgången på rena sprutor men också därför att mötet med vårdpersonalen som distribuerar sprutor ger en viktig kontaktyta och möjlighet till hjälp med andra hälsoproblem.

Även anhöriga till människor med missbruk behöver stöd och hjälp för att orka i en svår situation. Landstinget behöver se över vilket stöd som ges till de anhöriga. Samverkan mellan kommuner, Landstinget och frivilligorganisationer är viktigt när det gäller att forma en god eftervård.

En stor grupp människor, ofta kvinnor, har hamnat i ett beroende som initierats av sjukvården. Vi tänker då på den överförskrivning som under många år funnits i Landstinget i Jönköpings län. Det handlar om **beroendeframkallande läkemedel** inom grupperna bensodiazepiner och olika SSRI preparat, läkemedel som ges i syfte att motverka sömnlöshet, oro och ångest men som kan leda till ett plågsamt beroende. Här måste Landstinget ta ett större ansvar dels när det gäller förskrivningen men även när ett läkemedel efter lång tid skall sättas ut. Det inger oro att allt fler unga hamnar i denna typ av beroende, här har Landstinget ett stort ansvar. Det krävs en obligatorisk samkörning av medicinförskrivning, för att uppmärksamma den totala förskrivningen. Därigenom undviks överförskrivning och förskrivning av mediciner som motverkar varandra. Funktionen finns, men behöver bli generell.

Barn och unga

Det finns stora behov att stödja och hjälpa de unga som i allt högre utsträckning drabbats av psykisk ohälsa, t ex via mottagningar med fokus på ”unga vuxna” denna typ av mottagningar skall finnas tillgängliga. Den mottagning som finns i Huskvarna är ett gott exempel som bör utvidgas till andra delar av länet. **Det självmordsförebyggande arbetet måste intensifieras när det gäller de unga – här gäller en absolut nollvision.**

Fria preventivmedel upp till 25 år skall införas. Bidrag för glasögon till barn och unga skall utredas. Utbildning och skolgång påverkas negativt om synfel inte korrigeras.

Sjukvården skall stegvis bli fri för barn och unga upp till 25 år.

Arbetet med barnkonventionen fortsätter och barn och unga med svårt sjuka föräldrar skall ges stöd. Habiliteringen är en verksamhet som riktar sig till människor med tidigt förvärvade funktionsnedsättningar. En mycket viktig verksamhet för att ge en god livskvalité och möjligheter till ett bra liv. Fler barn än tidigare har idag behov av kvalificerad habilitering. **Barnen behöver skyddas från skadlig inverkan av kemiska ämnen, det bör ingå i BVC,s uppdrag att informera och stödja föräldrar i dessa svåra frågor som kräver ökad kunskap.**

Landstinget skall även fortsättningsvis erbjuda ungdomspraktik, för att få unga intresserade av vård och omsorgsarbete och för att ta ett samhällsansvar genom erbjuda meningsfull praktik.

Rehabilitering/habilitering

All vård måste genomsyras av ett rehabiliterande synsätt. Att satsa på rehabilitering är god hälsoekonomi. Det gäller att ha ett långsiktigt perspektiv och att innefatta den nödvändiga rehabiliteringen efter sjukdom och skada i processen redan från början. **Att upprätta individuella rehabiliterings/habiliteringsplaner måste vara rutin.** Det är stora områden som innefattar allt från att stödja tidigt funktionsnedsatta till ett så gott liv som möjligt under mycket lång tid, till medicinsk rehabilitering efter skada och sjukdom mitt i livet. Men även mera begränsade insatser för att anpassa en arbetsplats i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering. Tekniska hjälpmedel måste ses som en del i rehabiliteringsprocessen och skall vara avgiftsfria. Under senare år har hjälpmedel tagits fram som kan ge en bättre vardag till personer med olika neuropsykiatriska och psykiatriska symtom. Denna typ av kognitiva hjälpmedel skall tillhandahållas till de patienter som har behov av dem, och kunskap om denna typ av hjälpmedel spridas till patienter, anhöriga och medarbetare. **Bassängträning måste kunna erbjudas i alla länsdelar.**

Utlands- och utomlänsvård är ett värdefullt komplement till annan regelbunden rehabilitering på hemorten. Den länsövergripande kartläggning över hur rehabiliteringsresurserna är fördelade inom såväl somatisk som psykiatrisk vård samt mellan öppen och slutenvård, som

genomförts och redovisades under hösten 2010 visade på stora obalanser i resurserna. **Det är ytterst angeläget att den genomlysning som med anledning av kartläggningen görs av rehabiliteringen i länet färdigställs och ger underlag till att rehabiliterings/habiliteringsresurserna fördelas rättvist över länet och inom olika verksamheter.**

Tandvård

Tänderna är en del av kroppen som har stor betydelse för vår totala hälsa. Därför är det självklart att alla skall ha rätt till en god tandhälsa oberoende av plånbokens tjocklek. **På nationell nivå bör ett samlat högkostnadskydd för sjukvård och tandvård tas fram.** I Landstinget i Jönköpings län är det viktigt att alla medborgare i länet har tillgång till landstingsdriven Folktandvård. Det är också viktigt att det finns en geografisk närhet till Folktandvården. Landstinget i Jönköpings län har varit föregångare inom tandvården och speciellt inom barn- och ungdomstandvården har man nått de bästa resultaten i landet. Det är klokt att investera i god tandhälsa i ungdomen. **Vi påbörjar ett arbete med att erbjuda fri tandvård upp till 25 år.**

Folkhälsa

Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet som har en central plats i FN,s deklARATION om de mänskliga rättigheterna från 1948. Det innebär en skyldighet att arbeta förebyggande, undanröja ohälsa och prioritera de med störst behov när det gäller vård och behandling. Trots detta har flera grupper i vårt samhälle en alltför hög ohälsa – ohälsa som kan åtgärdas. **Det största hotet mot en god folkhälsa är ekonomisk ojämlikhet.** Det är hälsans sociala bestämningsfaktorer som måste påverkas för att få bukt med växande hälsoklyftor. Det handlar om inflytande, jämställdhet, ekonomi och delaktighet. Med stor oro ser vi hur hälsoklyftorna i Sverige ökar. Efter att under lång tid kunnat se hur dödstalen i hjärt-kärlsjukdom minskat stadigt, ser vi en tendens till uppbromsning. Hårdast drabbas den del av befolkningen som har kortast utbildning.

Våld i nära relationer är ett allvarligt samhälls- och folkhälsoproblem. Landstingets arbete med att ta fram läns gemensamma riktlinjer samt utbildning är mycket viktig. En särskild lättillgänglig hemsida om våld i nära relationer skall presenteras. **Även "Alternativ till våld" är en del i ett förebyggande arbete som behöver spridas till alla länsdelar.**

Utbildningar och konferenser som tar upp funktionsnedsättning i relation till hälsa och hälsofrämjande åtgärder skall anordnas. **Det är självklart att i Folkhälsoprogram, handlingsplaner och policydokument lyfta in de funktionsnedsattas hälsosituation. Vi måste stoppa den "onödiga ohälsan".** Revidering och uppdatering av det folkhälsopolitiska programmet skall göras och då även ta upp funktionsnedsattas och HBTQ personers hälsosituation och rättigheter.

Hållbar utveckling

Landstinget ska prioritera miljöarbete som har stark koppling till bättre folkhälsa och god resurshushållning. Prioritera förbättringar inom transportområde med bland annat fler miljöbilar och förnybara bränslen. Antalet resor i tjänsten måste hållas nere och flygresor minimeras med hjälp av bättre utnyttjande av videokonferens- och datateknik. Landstinget måste sträva efter att minska den totala mängden transporter. **Insatser för att öka andelen ekologiska livsmedel och miljöanpassade produkter skall fortsätta. En "vegetarisk dag" skall införas i Landstinget där mat serveras.**

El som levereras till Landstinget skall uppfylla kraven för miljömärkning av el. Arbetet med att miljömärka läkemedel och att stärka det miljö-medicinska arbetet måste intensifieras. Det är också viktigt att produkter av olika slag som inhandlas till Landstingets olika verksamheter är rättvisemärkta. **Ökad kompetens och kunskap om kemikaliers skadliga effekter behöver tas in i Landstinget.** Den resvaneundersökning som genomförts under 2012 visar på stora förbättringsmöjligheter. **Åtgärder för att uppmuntra till ökat kollektivt resande bland Landstingets medarbetare skall vidtas.**

Personalen – Landstingets viktigaste tillgång

Heltid är en rättighet

Målet är att heltid blir en rättighet och deltid en möjlighet för personalen. Det är också viktigt att landstinget kvalitetssäkrar jämställdhetsarbetet så att kontinuerliga framsteg på t ex lönesidan kan avläsas. Landstinget ska även säkra en god arbetsmiljö för sina medarbetare. **Friskvård och förebyggande arbete är oerhört viktigt och träning på arbetstid är en del i detta. Friskvårdbidraget som anställda ges har urholkats och behöver höjas för att kompensera kostnaden.** Den som drabbats av sjukdom måste få en snabb och kvalificerad rehabilitering och erbjudas en aktiv sjukskrivning med möjlighet att pröva sig fram till goda lösningar. En återgång i arbete måste få ta den tid som krävs för att få bästa möjliga, varaktiga resultat. **Arbetet med Hälsofrämjande arbetsplats skall fortsättas.**

Som offentlig arbetsgivare har Landstinget såväl ett ansvar som en möjlighet att vara föregångare och ge goda exempel när det gäller att erbjuda funktionsnedsatta/funktionshindrade möjlighet till anställningar.

Det är viktigt att minimera användandet av bemanningsföretag, detta samtidigt som Landstinget i Jönköpings län är pådrivande i att få till stånd en nationell samverkan i frågan. En viktig del av vården är de olika stödverksamheterna som städ, transport och verksamheter inom medicinsk diagnostik.

Neddragningar och konkurrensutsättningar har visat sig innebära risker i patientsäkerheten och i förlängningen gett upphov till stora kostnader istället för de besparingar som varit avsikten. Det är angeläget att satsa **på arbetsmiljöförbättringar för serviceverksamheterna.**

Många forskare varnar i dag för konsekvenserna av att tillämpa industrins modeller för produktion på verksamheter i offentlig sektor, som exempelvis vården. Administrationen ökar och medarbetarna upplever att de får mindre inflytande och att de professionella kunskaperna inte fullt ut används. **En översyn av den centrala administrationen med en minskning som mål skall göras. Nödvändig administration skall givetvis utföras av därtill kompetenta medarbetare, men överflödiga administrativa insatser skall utgå.**

Försök skall göras med förkortad arbetstid inom yrkesområden som är särskilt utsatta för arbetsrelaterad ohälsa. Möjlighet till flexibilitet i schemalaggningsen för personalen bidrar till bättre service för patienterna. **Kollektivavtal och offentlighetsprincip är självklarheter för all personal och inom alla verksamheter som finansieras av skattemedel. Vården skall utvecklas genom förbättringsarbete. Prestationsersättningar och modeller enligt management byråkratin, där man söker efterlikna industrins metoder i offentlig verksamhet skall inte utvecklas i Landstinget i Jönköpings län.**

Fler yrkesgrupper, exempelvis inom rehabiliteringsområdet skall erbjudas specialisttjänster och undersköterskornas profession skall utvecklas och stärkas med kompetensutvecklingsinsatser.

Kommunikationer – i hela länet – för alla

Landstinget ska verka för jämställda kommunikationer. Likaså är det viktigt att ha en ungdomsstrategi kring åldersgränser och taxor. Ungdomar är en stor resandegrupp. En attitydförändring måste ske när det gäller inställningen till åka kollektivt. **De första stegen för att införa Nolltaxa för unga skall tas under 2014.** Det skall vara ett enkelt och billigt alternativ att välja kollektivt resande för medborgarna oavsett var i länet man bor och arbetar. Att satsa på kollektivt resande är framtiden och det som utvecklar länet på ett hållbart sätt. Kollektivtrafiken skall vara tillgänglig för alla och funktionsnedsattas behov skall tillgodoses. Tidtabellssamordning och trygghet är viktigt liksom att utveckla kollektivtrafiken genom ökad anropsstyrning. Den särskilda kollektivtrafiken har särskilt stora krav på sig i dessa avseenden. Resenärernas trygghet, säkerhet, punktlighet och lokalkännedom är helt avgörande. **Sjukresor skall ingå i det samlade högkostnadsskyddet.**

Landstinget skall av miljö- och klimatskäl avstå från att ge stöd till Flygplatsen i Jönköping.

Kultur

Kulturen ska ses både som en samhällsbyggare och en normbrytare. Den är en förutsättning för demokrati och ska ha en konstruktiv plats i samhället. Genom att erbjudas något nytt och annorlunda kan vi ta del av upplevelser vi inte tidigare känt till.

Utvecklingsområden är kultursamordnare och kultur i vården.” **En vision för Kultur i vården måste tas fram. Kulturen har genom framgångsrika projekt i Landstinget visat sig vara ovärderlig genom sina olika uttryck som kan ge förbättrad hälsa och välbefinnande till olika patientgrupper. Dans, film, litteratur och drama tillsammans med en genomtänkt och god miljö är hälsobringande.**

Läkande trädgårdar och ”grön rehabilitering” har sin givna plats på våra sjukhus.

IT-tekniken ger nya möjligheter för patienterna att ta del av olika former av kultur på sjukhusen. Här finns stora utvecklingsmöjligheter som kan förbättra kvalitén och upplevelsen av vården både för barn och vuxna.

Det nya Kulturhuset Spira skapar regionala fördelar. Tillgängligheten till kultur för alla i länet är en självklarhet. Barn- och ungdomsverksamhet och samarbete med skolor och annan kommunal verksamhet är viktig. Det skall skapas ett samarbetsforum mellan kommunerna och Landstinget även när det gäller kulturfrågor för att få ett förankrat kulturutbyte över hela länet. **Kulturesor med kollektivtrafiken är en viktig del i att ge alla medborgare tillgänglighet till kulturen. Formerna för samarbete med amatörer inom musik, dans och teater skall tydliggöras.**

Regionala frågor

Länet har en fantastisk natur och goda möjligheter till rekreation och turism. Detta kan utvecklas ytterligare genom satsningar på kollektivtrafik. Vandringsleder och pilgrimsvandring blir allt mer eftersökta som natur och kulturupplevelser. **Att värna den biologiska mångfalden, naturvärden och Vättern som unik miljö och dricksvattentäkt är något vi är skyldiga våra barn och barnbarn.**

Landstingets internationella verksamhet skall förändras. Det har under de 10 senaste åren skett en betydande förskjutning från traditionell internationell verksamhet, som stöd till utveckling, mot att alltmer handla om medverkan i AER (Assambly of European Regions). Detta medlemskap skall omprövas och verksamheten få en annan inriktning som fastställs under året.

Finansiering

Vänsterpartiet står för en stabil och hållbar ekonomisk utveckling. Vi vill att varje skattekrona skall gå till vården och till det den är avsedd för, därför säger vi nej till vinstdrivande bolag i vården. **Allt överskott skall återföras till verksamheten och vara till nytta för patienterna. De privatiseringar vi sett under senare år har varit kostnadsdrivande** och skapat ett allt större behov av en administrativ kontrollapparat. Den sammanhållna vården är den mest effektiva och den som ger de bästa resultaten enligt behovsprincipen.

Under senare år har skattepolitiken lagts om i Sverige. **Det har dels inneburit att resurser som kunde använts i välfärden dels har det inneburit ökade klyftor i befolkningen. Detta genom att skattesänkningar bara har gått till människor som redan har en trygg inkomst.** Den som på grund av sjukdom, ålder eller av andra skäl inte har något arbete att gå till har däremot fått betala högre skatt. Dessutom har behovet av höjda avgifter i vårdens olika delar, som exempelvis höjda högkostnadsydd inom vård och läkemedel, drabbat samma människor. **Det finns vetenskapliga bevis på att ett jämlikt samhälle också är positivt för hälsan.**

Därför är det självklart för oss att satsa på att ta fram ett samlat högkostnadsydd för att människor inte skall behöva avstå från vård av ekonomiska skäl! Under kommande år skall ett sådant högkostnadsydd planeras i Landstinget. **Högkostnadsyddet skall omfatta öppen vård, dygnsavgift i slutenvård, behandlingshjälpmedel och sjukresor , och skall ligga på en rimlig nivå.** Det kan komma att innebära att skatten höjs ytterligare för att kunna upprätthålla solidariteten med den som blivit sjuk eller skadad. En medelinkomsttagare har under den borgerliga regeringen fått 1 500 kronor extra per månad, nu kommer det att bli ännu mer med det av regeringen föreslagna 5,0 "jobbskatteavdraget". Den person som saknar arbete har fått detta utan bara en alltmer urholkad ekonomi.

På grund av det förändrade utjämningsbidraget stöder Vänsterpartiet en skattehöjning på 40 öre för att säkra investeringsprogrammet. Men andra satsningar är också nödvändiga. För att satsa på barn och unga, funktionsnedsatta och satsningar på psykiatri föreslår vi en **5-öring till i skattehöjning för 2014. Vi är noga med att ha en långsiktig finansiering. Inom en del områden som flyget, IT och administrationen kommer effektiviseringar att resultera i ett större utrymme för andra satsningar.**

Medarbetarnas hälsa och arbetsvillkor är avgörande för att kunna ge medborgarna en god och tillgänglig vård. **Därför satsar Vänsterpartiet under planperioden på kompetensutveckling för undersköterskor** och andra grupper som varit missgynnade i detta avseende. **Vidare fortsätter satsningen på "Hälsofrämjande arbetsplatser" och på höjning av friskvårdsbidraget, som skall stimulera till träning och förebyggande hälsoåtgärder.** Under förutsättning att återbetalning av så kallade AFA medel genomförs som planerat, skall dessa medel användas till satsningar på medarbetarna.

Vänsterpartiets yrkanden angående budget 2014 med flerårsplan 2015 – 2016.

Yrkande	Sida	
1.	2.	Ändringsyrkande. Tag bort begreppet kund ur hela dokumentet och ersätt med medborgare/patient.
2.	2.	Tilläggsyrkade under rubriken, Allas delaktighet, efter sista meningen. Demokratiska arbetsplatser kräver att alla har möjlighet att påverka sin arbetssituation och att det finns en tydlighet i beslutsvägarna.
3.	2.	Nytt stycke, med rubrik: Jämlikhet och jämställdhet. Landstinget som organisation skall i allt inriktas på och genomsyras av jämlikhet- och jämställdhet.
4.	11.	Ändringsyrkande, första meningen under rubrik: Perspektiv: process och produktion. Verksamhetens mål skall nås genom god hushållning med resurserna.
5.	11.	Nytt stycke före Inriktning för... Landstingets serviceverksamhet är en värdeskapande del i hälso- och sjukvården som helhet och ska vara kostnadseffektiv.
6.	12.	Avslagsyrkande på de två sista styckena under Inriktning för Stöd och serviceverksamheterna. Ny lydelse: Serviceverksamheter som städ, kost, medicinsk service m fl. är mycket viktiga och är avgörande att kunna ge en god och säker vård till alla patienter. Serviceverksamheterna ska utvecklas ytterligare och drivas i Landstingets regi. Arbetsmiljön skall förbättras.
7.	12.	Nytt stycke därefter. Central administration. De förändringar i form av ”vårdval” och användande av s k managementbyråkrati och ett ökat användande av prestationsersättning i vården har inneburit kraftiga ökningar av den centrala administrationen. En översyn skall göras under 2014 för att skilja ut nödvändiga administrationsinsatser från överflödiga och därmed minska den totala administrationen
8.	12.	Under Kommunikation som verktyg för måluppfyllnad Nytt stycke efter tredje stycket: IT –teknik till patienterna IT teknik kan användas i ökad utsträckning av

inneliggande patienter för att bryta isolering. Ett annat användningsområde som kan utvecklas är att smidigt fånga upp synpunkter från patienter på vårdcentraler.

Inom IT beräknas investeringsnivån för 2014 uppgå till 54 miljoner kronor.

9. 14. Strategiska mål. **Hållbar utveckling.**
Ny mening, först.
Landstinget skall bidra till en ekologisk och hållbar utveckling genom att hushålla med resurser och välja miljövänliga alternativ.
10. 14. Begreppet klimatsmart byts genomgående ut mot hållbart.
11. 15. Tilläggsyrkande, ny mening, nya punktsatser, första stycket.
*Landstinget skall aktivt använda sig av **nationella jämförelsemål** i miljöarbetet.
*Landstinget ska ha som mål att **närmare 100 % av energi-användningen utgörs av miljömärkt el.**
*De resurser som frigörs via energibesparingar skall användas till att uppnå målet om närmare 100 % miljömärkt el under planperioden.
12. 15. Tillägg under Hur gör vi det?
***Tjänsteresor skall inte göras med flyg inom landet om alternativa färd sätt finns. För Landstingets tjänsteresor krävs att nya, skärpta målsättningar tas fram under 2014.**
13. 15. *Den resvaneundersökning som genomförts och redovisats skall användas till att uppmuntra medarbetarna att resa mer kollektivt och främja samåkning, samt ta fram andra åtgärder för att minska klimatpåverkan.
14. 15. * **Vegetariska rätter** skall lyftas fram och presenteras med omsorg i alla Landstingets verksamheter där mat serveras.
15. 15. * **En vegetarisk veckodag** införs i alla Landstingets verksamheter där mat serveras.
16. 16. **Inköp av ekologiska livsmedel skall vara minst 45 procent** av den totala livsmedelskostnaden.
17. 16. **Arbetet med att miljömärka läkemedel skall noga följas.**
18. 16. Nytt stycke under Perspektiv: Lärande och förnyelse.
Samtliga yrkesgrupper behöver få tillgång till **kompetensutveckling och professionell utveckling.** Speciellt behöver detta säkerställas för medarbetare inom grupperna **undersköterskor/skötare och inom de olika serviceverksamheterna.**
Även andra professioner som exempelvis, **sjukgymnaster, kuratorer och arbetsterapeuter** har behov av stärkt kompetensutveckling och samverkansgrupper inom de olika yrkesområdena. **Specialist-tjänster för dessa grupper skall kunna inrättas.**
19. 17. Kraftsamling.
Ändringsyrkande i texten vid pyramiden.
Klok hushållning ersätter Lägre kostnader.

20. 18. **Perspektiv: Ekonomi**
Nytt stycke efter första meningen:
Genom **en förstärkning av utdebiteringen** säkras fortsatt tillgång till vård för alla medborgare på lika villkor. Landstinget har ur verksamhetsperspektiv en god hushållning. Det vill säga att de resurser som finns har använts på ett kostnadseffektivt sätt med goda resultat inom verksamheterna. Samtidigt har flera stora omorganisationer och omställningar skett de senaste åren. När utjämningsystemet förändras till nackdel för Landstinget i Jönköpings län görs ett ökat skatteuttag för att undgå en försämrad finansiell situation. Därmed ges verksamheterna möjlighet att fortsätta sitt framgångsrika förbättringsarbete, stärka patientsäkerheten och en god arbetsmiljö.
21. 21. **Landstingsskatten**
Ändringsyrkande, första stycket. Ny lydelse.
Landstingets skattesats föreslås för 2014 fastställas till 11, 26 kronor.
Därmed kommer Landstinget i Jönköpings län även fortsättningsvis att ligga på en för riket genomsnittlig skattesats, när hänsyn tagits till olika kostnadsansvar för hemsjukvård, kollektivtrafik med mera (den så kallade justerade skattesatsen).
22. 22. Ändringsyrkande och avslagsyrkande det sista stycket sidan 22
Ny text:
Det nya utjämningsystemets effekter kommer att påverka Landstingets finansiella situation. Genom att stärka ekonomin långsiktigt med ett ökat skatteuttag skapas stabilitet för verksamheterna. En kraftsamling skall ske när det gäller förbättringsarbete och säker vård för patienterna. Genom dessa åtgärder tryggas också en god arbetsmiljö för medarbetarna.
De senaste årens orättvisa fördelningspolitik som inneburit att sjuka och arbetslösa samt andra grupper som inte fått del av skattesänkningar har drabbats hårt. För att något kompensera denna snedfördelning och garantera allas rätt till sjukvård används skattehöjningen också till att forma ett samlat högkostnadskydd.
Utöver utdebiteringshöjningen på 40 öre som finansierar investeringsprogrammet görs en höjning om 5 öre som går till nödvändiga omfördelningar och till hälso- och jämlikhetsfrämjande åtgärder. En skatteväxling görs med länets kommuner på 15 öre för Landstingets ansvar för färd tjänst. Utdebiteringen för 2014 föreslås därmed bli 11:26 kronor.

23. 23. **Hälso- och sjukvård**
- Tilläggsyrkande, nytt stycke efter tredje stycket:
För att möjliggöra detta och undvika att resurser styrs av efterfrågan måste regelverket för Vårdval förtydligas och förbättras och uppföljningen skärpas. **Eventuella vinster hos de privata vårdgivarna skall återföras till verksamheten. Landstingets verksamheter bör i allt väsentligt drivas i offentlig regi. Ytterligare privatiseringar skall inte genomföras i Landstingets verksamheter.**
24. 23. **Bra Folkhälsa**
- Nytt stycke efter de 11 målen.
Grunden till en god folkhälsa står att finna i ett starkt välfärdssamhälle.
Hälsan är inte jämlikt och jämställt fördelad i länet. Det finns stora skillnader i ohälsa mellan olika grupper. När avstånden i levnadsvillkor och ekonomi ökar mellan olika grupper i samhället påverkar det hälsan. Lika möjligheter till makt och inflytande, god ekonomi och arbetsmiljö och tillgång till vård och stimulerande livsmiljöer är viktiga faktorer för att minska hälsoklyftorna. För att möta och minska skillnader i hälsa måste resurserna till folkhälsans område stärkas.
25. 23. **Demokrati och folkhälsa.**
- Inflytande över sin egen situation och möjligheter till trygghet, även om sjukdom, arbetslöshet eller ohälsa drabbar, är viktiga delar i att främja en god folkhälsa. Ett välfärdssystem som jämnar ut ekonomiska skillnader påverkar folkhälsan positivt. Målet för Jönköpings läns Landsting är måste vara att rätten till bästa möjliga hälsa skall gälla alla oberoende av kön, samhällsklass, etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Denna rättighet måste också gälla asylsökande och papperslösa personer.
26. 24. **Primärvård**
- Tilllägg i sista meningen:
Vårdcentralen erbjuder förebyggande hälsovård, lättillgänglig sjukvård, rehabilitering och psykosociala insatser av god kvalitet i samverkan med andra aktörer.
27. 25. Nya punkter under övergripande uppdrag.
*Det är viktigt att alla vårdenheter har en flexibilitet gällande behovet av varierande öppettider.
28. 25. *Konsekvenser och utvärdering av stängning av helgjourerna
På Höglandets sjukvårdsområde skall genomföras och redovisas och åtgärder vidtas som förbättrar tillgängligheten.
29. 25. * **För att säkerställa att primärvården som ges länets invånare är jämlik ska insynen i all verksamhet som finansieras av Landstinget omfattas av samma insynsmöjligheter.**

30. 25. * vården skall ges med kontinuitet och genom arbete i team där rehabkompetens som sjukgymnaster och arbetsterapeuter erbjuds.
31. 25. *även andra yrkesgrupper som apotekare, logoped, kuratorer, dietister och psykologer skall finnas med i teamsamverkan inom primärvården.
32. 25. Avslag andra punktsatsen första stycket.
*stimulera mångfald av vårdgivare.
Ny lydelse:
*Mångfald är viktigt när det gäller att möta patienternas skiftande behov av vård och stöd.
33. 25 Tillägg i slutet av sista stycket.
Då inga nya resurser tillförts har detta medfört att medarbetare vid de landstingsdrivna vårdcentralerna omplacerats, lämnat eller varit tvungna att lämna verksamheten. Väl uppbyggda strukturer för utvecklingsarbete och fungerande vårdkedjor har brutits ned. Dessa strukturer måste återuppbyggas och bli välfungerande för en god patientsäkerhet och för att stärka de olika professionerna. **Konsekvensanalyser och uppföljningar har saknats har varit bristande.** Det har därmed även saknats underlag för medborgarna att fatta informerade beslut när det gäller eventuellt byte av vårdcentral.
Det diagnosrelaterade ersättningssystemet ACG har visat sig ha betydande brister som lett till stora skillnader i diagnos-sättning mellan olika vårdcentraler. **ACG ersättningen skall ligga kvar på 50 % tills vidare och följas upp kontinuerligt av Primärvårdens Forsknings och utvecklingsenhet.**
Mål för återbesök och rehabiliteringsinsatser skall tas fram.
Vårdcentralerna Bra Liv skall kompenseras för de kostnader de har av sitt samhällsansvar, exempelvis information gällande minskad antibiotikaförskrivning.
Hyressättningen av Bra Livs lokaler skall ses över.
Övriga yrkanden angående primärvården redovisas i Regelbok för vårdval i Jönköpings län.
34. 30. **Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.**
Tilläggsyrkande sist i andra stycket.
Ett nytt Folkhälsopolitiskt program där även funktionsnedsattas och HBTQ personers rättigheter ingår skall tas fram. Särskilt skall förebyggande åtgärder för att minska ohälsan hos dessa grupper beskrivas.
Även insatser för att minska läkemedelsberoende skall ingå i Folkhälsoprogrammet.
35. 30. Tillägg sist i tredje stycket.
Fria preventivmedel skall införas enligt tidigare beslut i Landstingsfullmäktige vid behandlingen av en motion från Vänsterpartiet.

36. 30. Nytt stycke före sista stycket:
Våld i nära relationer
Landstingsfullmäktige har beslutat att frågan om att uppmärksamma våld i nära relationer och att ha god kunskap om rutiner i dessa sammanhang överallt i vården skall förbättras genom framtagande av webbutbildning och länsgemensamma vårdprogram och handlingsplaner, med uppföljningsbara mål.
37. 30. **I Folkhälsoundersökningar och Hälsosamtal skall även frågor som berör utsatthet för våld tas upp.**
38. 31 **Vårdprevention.**
Tilläggsyrkande, nytt stycke.
Särskilt skall arbetet med **fallprevention uppmärksammas.**
Arbetet med screening för att tidigt upptäcka och behandla osteoporos hos kvinnor, som initierats i en del andra Landsting skall noga följas och utvärderas, inför eventuellt införande i Landstinget i Jönköpings län.
- Mattider skall ses över och åtgärdas så att patienternas nattfasta inte överskrider de tillåtna gränserna. Otillräckligt näringsintag leder till fler komplikationer, längre vårdtider och ökat lidande.
39. 32. Fjärde stycket, ändringsyrkande:
Det är viktigt att sjukvården uppmärksammar de särskilda behov som kommer av att många länsbor har en annan kulturell bakgrund. Det är angeläget att det finns kompetens i hela länet för bra omhändertagande av flyktingar.
Flyktingmedicinskt centrum vid Universitetssjukhuset i Linköping är en resurs som kan anlitas när det krävs för enskilda patienter samt för upprätthållande av hög behandlingskompetens. **Men för att säkerställa vården och kvaliteten för personer med traumatiska upplevelser och posttraumatiskt stressyndrom skall inrättandet av en verksamhet till stöd för dessa grupper snarast påbörjas inom Landstinget i Jönköpings län.**
40. 32. **Vård och omsorg om de mest sjuka äldre**
Samverkan
Tilläggsyrkande, andra stycket
För att säkerställa att vårdkedjan håller ihop, och för att stärka den äldre/multisjuka patientens ställning skall en samordningsfunktion, äldresamordnare, prövas i samverkan mellan Landstinget och andra berörda aktörer. **Kunskapen om äldres psykiska hälsa och ohälsa skall stärkas genom utbildningsinsatser.**
Satsningar på äldre och fysisk aktivitet, skall planeras.

41. 32. Tilläggsyrkande under Vård och omsorg för de mest sjuka äldre, nya punktsatser.
***Äldresamordnare med samordningsansvar behövs för att ta tillvara de äldre multisjukas behov.**
Till detta avsätts 0,5 miljon kronor.
42. 32. *Satsningar på fysisk aktivitet planeras.
43. 32. Sista stycket ändrad lydelse:
Vården av de mest sjuka äldre är högt prioriterad och kräver fungerande vårdkedjor, vård på rätt nivå och hög geriatrisk kompetens.
44. 33. **Barnkonventionen.**
Ny punktsats:
* **Barn som anhöriga skall ges särskilt stöd av vården om förälder eller syskon drabbas av svår sjukdom.**
45. 33. Tillgänglighet
Vårdgaranti.
Nytt stycke efter tredje stycket.
Även rehabilitering- och psykosociala insatser samt återbesök bör ingå i vårdgarantin inom planperioden.
Patientens hela väg genom vårdkedjan skall kunna beskrivas.
46. 34. Tilläggsyrkande, nytt stycke efter första stycket under
Behovsstyrd planering.
Neurologer
Insatser skall göras för att förbättra utbildningen av Neurologer för att öka tillgängligheten och utveckla vården för patienter med neurologiska sjukdomstillstånd.
47. 34. **E-hälsa**
Nytt stycke efter punkt satser.
Alla medborgare har inte tillgång till IT baserade lösningar. Detta kräver att andra sätt att kommunicera, informera och få kontakt med vården finns tillgängliga.
IT skall användas miljövänligt och kostnadseffektivt. Det finns skäl att förlänga livscykeln för utrustningen.
48. 35. Kunskapsstyrning, införande av evidensbasererat kunskapsunderlag
nationella riktlinjer
Ny mening sist i tredje stycket
För att hemsjukvården skall bli välfungerande måste ett gemensamt IT stöd finnas för kommunerna och Landstinget i länet.
49. 36. Tilläggsyrkande under rubrik **Cancervård**, nytt stycke:
* Som en del i genomförandet av den regionala kulturplanens

(2012-14) mål att stimulera kulturens tillgänglighet för barn och unga som patienter och brukare, införs beprövad hälsofrämjande verksamhet på sjukhus utifrån deras behov.

50. 37. Tilläggsyrkande under rubrik Palliativ vård
Även i den palliativa vården är kulturen ett värdefullt inslag.
Det är angeläget att utveckla den palliativa vården genom vårdplatser med tillgång till speciell psykologisk kompetens.
51. 37. Tilläggsyrkande, nytt stycke under **Rehabilitering:**
Fler medarbetare med funktionsnedsättning skall anställa i Landstingets verksamheter.
Arbetet med att få fler personer med funktionsnedsättning att få ett arbete inom Landstingets verksamheter måste Till detta avsätts 2 miljoner kronor för 2014.
52. 37. **Kultur för hälsa**
Mening läggs till sist i stycket:
Beprövad erfarenhet vittnar om djurens positiva inverkan i vård- och omsorgssituationer. Under 2014 uppmuntras utvecklingsprojekt inom området.
53. 38. För att samordna och sprida erfarenheter sam ytterligare belysa insatser till verksamhetsutveckling inom kultur för hälsa behövs stöd av en kulturutvecklare.
54. 39. **Patientsäkerhet**
Ny mening, sist i första stycket.
De frågor som kräver övergripande beslut som exempelvis **mattider och inköp av utrustning utreds och åtgärdas.**
55. 38. **Samverkan med kommunerna och andra aktörer**
Tilläggsyrkande, ny punktsats:
*Landstinget skall via avtal medverka i verksamheten på June polikliniken i Jönköping samt på Socialmedicinska byrån (SMB) i Gislaved samt andra motsvarande kommunala verksamheter i länet.
56. 41. Familjecentraler och ungdomsmottagningar
Ny mening, sist i första stycket
Ökat öppethållande på kvällar och helger skall prövas.
Ungdomsmottagningarna i länet skall vara öppna för **unga upp till 25 års ålder.**

57. 42. Nytt stycke under Somatisk vård.
Psykosocialt stöd
På Länssjukhuset Ryhov skall en översyn av kuratorsorganisationen och det psykosociala stödet vid krissituationer genomföras. **En försöksverksamhet med jourkurator/kurator i beredskap planeras och genomförs på akutmottagningen, Ryhov. För detta arbete avsätts 0,7 miljoner kronor.**
58. 42. **Dietister**
Ändringsyrkande sista meningen:
En handlingsplan tas fram under 2014 som skall resultera i en utökning så antalet dietister i Landstingets bemanning motsvarar genomsnittet i landet.
59. 43. **Vårdvalssystem + ersättningsmodell för specialiserad sjukvård.**
Texten stryks fram till tabellerna på sidan 44. Ny skrivning. Sammanhållen vård.
Den specialiserade vården skall bedrivas i Landstingets regi, med anslagsfinansiering.
Det ger ett tryggt och sammanhållet system där resurserna används kostnadseffektivt och stora administrativa kostnader för olika kontrollfunktioner undviks.
60. 44. Handlingsplan specifikt för **Specialiserad Psykiatrisk Vård.**
Ersättningssystem
Stycket stryks.
61. 45. **Allmänpsykiatri**
Sista punktsatsen stryks. Nytt stycke efter punktsatserna. Fördjupningar och ytterligare genomlysningar av verksamheten måste göras när det gäller **resursfördelningen mellan öppenvårdsteam**. Fördelningen av psykolog och rehabpersonal måste tydliggöras. Det är viktigt att vården ges på lika villkor i länet. Även ifråga om hur den psykiatriska vården ges ur ett genusperspektiv krävs ytterligare kunskap. **En könsuppdelad statistik skall därför tas fram.** Även andra mätetal som beskriver psykiatrins behandlingsinsatser skall tas fram.
62. 45. **Det är angeläget att det finns tillgång till sjukgymnaster med psykiatrisk kompetens i hela länet. Likaså skall arbetsterapeut och psykolog finnas i alla öppenvårdsteam.** Nya riktlinjer från SBU när det gäller behandling av depressioner innebär att ökad tillgång på psykoterapeutiska insatser kommer att krävas.

63. 45. Nytt yrkande
Ytterligare resurser för att personalresurserna i öppenvårds psykiatrin. Verksamheten tillförs 3 miljoner kronor.
64. 45. Satsning på fler vårdformer som **mellanvårdsalternativ** är nödvändig utveckling. Miljön i vården är mycket viktig och en skapande och stimulerande miljö ingår i förbättringsarbete.
Äldrepsykiatrisk kompetens behöver tillföras vården. Ett äldrepsykiatriskt team med tillgång till vårdplatser skall utformas.
Det självmordsförebyggande arbetet skall fortgå och intensifieras.
Nytt stycke efter föregående.
Ljusterapi, som uppskattas av patienter med återkommande depressiva problem skall finnas kvar och utvecklas som ett komplement till andra behandlingsalternativ.
65. 45. **Ridterapi** som behandlings- och rehabiliteringsalternativ skall prövas inom psykiatrin i länet i samverkan med Naturbruksgymnasiet.
66. 46. Landstinget skall bidra till driften av **Fontänhus** i Jönköping när verksamheten startas där. Även utreda behovet av Fontänhus i Värnamo samt ny uppstart i Eksjö.
Till detta avsätts 1 miljon kronor.
67. 46. Handlingsplan specifikt för Övrig **Hälso- och sjukvård**.
Tilllägg i stycket Ambulans- och sjuktransporter.
Bemanningen inom ambulanssjukvården bör utgöras av 50% ambulanssjukvårdare och 50% ambulansskötare.
68. 47. Tilläggsyrkande, nytt stycke
Neuropsykiatri
Tillgång till **kognitiva hjälpmedel** och träning i att använda dessa hjälpmedel är en viktig del i att kunna leva ett liv som andra, efter att patienten fått en neuropsykiatrisk diagnos.
Ett vårdprogram för vuxna med neuropsykiatrisk diagnos skall tas fram under 2014.
69. 47. **Hjälpmedel**
Tilläggsyrkande
Personer med funktionsnedsättning ska, enligt FN-konventionen för mänskliga rättigheter, beredas möjlighet till ett jämlikt och aktivt deltagande i samhällslivet. För att ge förutsättningar att leva ett liv med samma rättigheter, möjligheter och ansvar som andra i samhället behöver konsekvenser av funktionsnedsättningen minimeras. Landsting och kommuner är enligt Hälso- och sjukvårdslagen skyldiga att tillhandahålla hjälpmedel.

Den översyn som gjorts av **hjälpmedelsverksamheten (2010)** **behöver revideras** då tidigare översyn gett upphov till oönskade konsekvenser bland annat när det gäller avgifter, information och tillgänglighet. Det är viktigt att brukarnas synpunkter finns med under detta arbete.

Även bidrag till glasögon för barn bör ingå i översynen.

Tandvård

70. 50. På nationell nivå bör ett högkostnadskydd skapas som inkluderar tandvård i sjukvårdens högkostnadsskydd Landstinget skall på olika sätt verka för att detta införs.
71. 53. Allmäntandvård vuxna
Tilläggsyrkande, ny mening, första stycket.
Informationen till patienterna om kostnader, jämförelsepriser och regelverk skall förbättras.
72. 54. Ändringsyrkande andra stycket andra meningen:
För att den tandhälsa som den fria barn- och ungdomstandvården åstadkommit inte skall riskeras, påbörjas en satsning på fri tandvård för unga upp till 25 år.
73. 54. Allmäntandvård barn och ungdomar
Nytt stycke, tilläggsyrkande:
För att påbörja en satsning på fri barn- och ungdomstandvård upp till 25 år tillförs 8 miljoner kronor.
74. 62. **KULTUR**
Tilläggsyrkande, Nya punkter:
* För att nå målsättningen om att göra kulturen tillgänglig för barn och unga skall en ”röd tråd” med kultur som bärande tanke finnas i verksamhetsutbudet från BVC, förskola upp till gymnasiet. På så sätt stöds utvecklingen av en länsövergripande kulturgaranti där samarbete med länets kommuner är en förutsättning.
*Kultur i vården i form av stimulans, aktivering och ökad livskvalitet kan minska vårdbehoven. Det är särskilt viktigt med olika former av hälsofrämjande verksamhet i form av beprövade kulturaktiviteter för barn på sjukhus. *Pröva och utvärdera metoden med sjukhusclowner.
*Utveckla ett kompetenscentrum för barn- och ungdomskultur i länet. Detta genom att sammanlänka de personella och ekonomiska resurser som redan finns i länet.
75. 62. Nytt stycke efter punktsatser.
Ett försök med en samordnare av kultur i vården skall startas. Till detta anslås 0,5 miljon kronor.

76. 65. Handlingsplan
Teater, dans och musik
 Nytt stycke efter första stycket.
En policy skall tas fram för att beskriva samverkan samt
 goda och likvärdiga villkor för amatörföreningar i länet.
 I policyn även beskriva hur bidragsformer kan förnyas
 och förtydligas och hur Landstinget kan finna nya
 vägar till amatörerna än via Smålands musik och teater.
En viktig del i tillgängligheten till Spira för amatörer och
andra föreningar och grupper är att priserna för att hyra
lokalerna är rimliga.
77. 65. Ändring. Ny mening sist i tredje stycket.
Det är angeläget att människor från alla delar av länet
och Jönköping kommun får tillgänglighet till Spira på lika
villkor, geografiskt och ekonomisk.
78. 69. **Trafik och infrastruktur**
 Handlingsplan
 Nytt stycke före stycke om tågtrafik:
 Vår miljö är en viktig framtidsfråga, Landstinget arbetar
 framgångsrikt med att på olika sätt minska klimatpåverkan.
 För att stimulera till ett fortsatt och ökat kollektivt resande är
 taxan och utbudet av resor viktiga faktorer. Länstrafikens taxor ska
 generellt hållas låga för att få tillstånd ett ökat kollektivt resande.
79. 69. **Ett första steg tas för att införa nolltaxa i kollektivtrafiken för**
ungdomar. För detta avsätts 8 miljoner kronor.
80. 70. Nya stycken under busstrafik
 Barnvagns- och rollatorkort skall gälla även på landsbygds-
 Trafiken.
81. 70. Antalet försäljningsställen måste också utökas.
 Möjlighet att ta med cykel på kollektivtrafiken skall utredas.
82. 70. Utökning av Närtrafiken i Huskvarna/Jönköping skall utredas.
 Förändring av linjesträckning och turer på linje 101 genom att
 skapa alternativa sträckningar på kvälls- och morgonturer för
 att nå fler resenärer.
83. 70. Tillägg Serviceresor:
 Resenärernas trygghet och säkerhet är helt avgörande. Det krävs
 här god punktlighet och lokalkännedom av utförarna ,
 samt god kunskap om funktionsnedsättningar och bemötande.
Sjukreseförmånen är ett betydelsefullt instrument i att
medverka till att vården blir tillgänglig för alla i länet på
lika villkor och skall inordnas därför inordnas i ett
samlat högkostnadsskydd.

84. 71. **Stycket under Infrastruktur, Flygtrafik stryks.**
85. 72. **Allmän regional utveckling.**
Tillägg under Smålands turism AB.
Östra Vätterbranterna som utsetts av UNESCO till så kallat Biosfärområde – är ett naturens kulturarv att värna.
Det gäller att slå vakt om områdets unika naturvärden, nyckelbiotoper och Vättern och ge skydd från olika typer av skadliga ingrepp i den unika miljön.
86. 72. **Interregional och internationell verksamhet.**
Internationell samverkan.
Ändring andra och tredje stycket
Den internationella verksamheten har under åren snedfördelats till förmån för AER, Assambly of European Regions. **Verksamheten inom området skall omprövas och ramen sänkas med 1 miljon kronor.**
87. 75. **Medarbetare**
Tilläggsyrkande under Planeringsförutsättningar:
Antalet undersköterskor har stadigt minskat år från år, vilket bland annat åskådliggörs i stycket nedan. **Det är hög tid att satsa på undersköterskorna/skötarna och erbjuda en utveckling av yrkesrollen och adekvat kompetensutveckling.**
Dessa yrkesgrupper har en omistlig roll att spela i den nära omvårdnaden av patienterna. Även andra yrkesgrupper som är missgynnade avseende kompetensutveckling skall ges möjlighet till god kunskapsutveckling.
Satsning under planperioden 12 miljoner kronor.
88. 75. **Ungdomspraktikplatser**
Det är värdefullt att erbjuda ungdomspraktikplatser inom Landstingets verksamheter. Det är ett viktigt samhällsansvar som stor arbetsgivare men också en möjlighet att i framtiden få nya medarbetare. Dessutom skapar meningsfulla arbetsuppgifter hälsa för unga människor.
satsningen på ungdomspraktikplatser fortsätter under planperioden: **Till detta avsätts 9 miljoner kronor.**
89. 76. **Tilläggsyrkande under stycket om tjänstgöringsgrad:**
Tjänstgöringsgraden skiljer dock för olika yrkesgrupper.
Undersköterskor hade 2011 en genomsnittlig tjänstgöringsgrad på 88,7% och kök/städ/vaktmästeri 89,7%, den sistnämnda en siffra som skulle vara lägre för städ och kök om om den inte presenterats tillsammans med det av manlig personal dominerade området, vaktmästeri.
90. 78. Kompetensförsörjning Tilläggsyrkande, nytt stycke efter första meningen.

Hyrläkare.

Hyrläkarkostnaderna tar en allt större del av verksamhetsresurserna. **Arbetet med att hejda kostnadsutvecklingen skall fortsätta.** Detta arbete ska genomföras på regional och nationell nivå, och i samverkan med omkringliggande landsting och regioner för att begränsa beroendet av bemanningsföretag vid läkarvakanser.

91. 78. Tilläggsyrkande efter andra stycket.
Det är också nödvändigt att vidta andra åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och arbetsvillkoren för nu verksamma psykologer i öppenvården.
92. 78. Tillägg nytt stycke efter femte stycket
Specialisttjänster för yrkesgrupper som arbetsterapeuter, sjukgymnaster skall utredas.
93. 79/80. **Hälsa och arbetsmiljö**
Fortsatta arbetsområden
Tilläggsyrkande, ny punktsats.
* Landstingets verksamheter skall ses som en koncern med en mångfald av olika verksamheter. Rehabiliterings- och omställningsarbetet skall ske med stor hänsyn till den enskilde medarbetarens situation och behov.
*I rehabiliteringsprocessen skall en stor öppenhet finnas från Landstingets sida när det gäller att göra individuella anpassningar.
94. 80. Nytt stycke
En satsning på friskvårdsbidrag skall göras under planperioden. Till detta avsätts 9 miljoner.
95. 80. Förebyggande åtgärder är avgörande för en god hälsa även bland medarbetarna. **Under planperioden avsätts 10 miljoner till fortsatt arbete med Hälsöfrämjande arbetsplats, HFS.**
96. 80. **Chef och ledarskap.**
Tillägg sista stycket.
Viktigt att finna rätt matchning när det gäller mentorskap. För att göra detta möjligt behöver man ibland gå över förvaltningsgränserna.
97. 81. Delaktiga och engagerade medarbetare.
Nytt stycke sist.
En ”**visselblåsarfunktion**” skall införas för att underlätta för medarbetare att ge kännedom om eventuella brister i Landstingets verksamhet eller i verksamheter som finansieras av Landstinget.

98. 81. **Landstinget skall uppmärksamma och belöna medarbetare Som visat civilkurage i arbetet, genom att inrätta ett Civilkuragepris.**
99. 81. Nytt stycke under **Likabehandling och anställningsvillkor.** Landstingets medarbetare är vårdens viktigaste resurs. Skall vi bli trovärdiga som arbetsgivare vill vi se ett långsiktigt hållbart arbete för att fler som vill **arbeta heltid** ska ges den möjligheten. Idag är det många kvinnor som arbetar deltid. Många av dem har inte valt detta medvetet, det är vad som erbjudits. Det finns många landstingsanställda som önskar en högre tjänstgöringsgrad. **Till Landstingsstyrelsens förfogande avsätts 2 miljoner kronor.**
100. 82. Nytt stycke
Tilläggsyrkande, ny rubrik
Goda arbetsvillkor.
En förutsättning för en framgångsrik organisation bygger på att medarbetarna känner ansvar och delaktighet i sina arbetsuppgifter och därmed kan utvecklas och uppnå fastställda mål. Det gäller all verksamhet som Landstinget ansvarar för. Därför ska kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande former krävas inom all verksamhet som finansieras av Landstinget.
En åtgärdsplan för att begränsa antalet visstidsanställningar till förmån för tillsvidareanställningar skall göras.
101. 87. Nytt stycke
***Barn och ungdomar upp till 25 år skall erhålla avgiftsfria besök i sjukvården. Till detta avsätts 14 miljoner kronor.**
102. 87/88. Tilläggsyrkande, Ny rubrik före tabell med avgifter.
Samlat Högkostnadskydd
Under 2014 skall ett samlat högkostnadskydd utredas och planeras i Landstinget. Detta för att ge ett ekonomiskt skydd på en rimlig nivå till patienter med de största vårdbehoven.
**Taket föreslås ligga på 2 200 kronor sammanlagt. Då omfattas alla de högkostnadskydd som Landstinget har möjlighet att påverka:
öppen hälso- och sjukvård, sjukresor, dygnsavgifter i slutenvård och behandlingshjälpmedel.
Ett uppdrag ges att utforma en modell för genomförande och till detta avsätts 0,5 miljoner kronor.**

Ändringar som konsekvens av dessa yrkanden skall göras i såväl drift- som investeringsbudget gällande såväl siffror som text. Samt ändringar i Regelbok för Vårdval i det som berör detta område.

Budget 2014 med flerårsplan för åren 2015-2016.

Yrkanden från Vänsterpartiet på bilaga, Primärvård inom vårdval i Jönköpings län 2014.

Övergripande yrkande:

Ersätt begreppet kund med invånare/patient i hela dokumentet.

Sid. 3.

1.2 Övergripande uppdrag

Yrkande efter första stycket:

Vården skall ges på lika villkor och vara jämställd.

Sid. 4.

1.4 Regelbok för vårdval i Jönköpings län.

Yrkande fjärde stycket:

Primärvårdens uppdrag enligt regelboken skall årligen redovisas till landstingsfullmäktige i samband med årsredovisningen från samtliga enheter. Årsredovisningen skall även omfatta jämställdhetsbokslut.

Sid. 9.

3.2 Geografiskt närområde

Yrkande efter sista stycket:

Landstinget skall ansvara för att det alltid finns tillgång till landstingsdriven primärvård fördelat över länet.

Sid 9.

3.6 Jour och beredskap

Yrkande efter punktsatser:

Utvärdering och konsekvensanalys av gjorda förändringar i jourverksamheten skall genomföras och redovisas under 2014.

Sid. 10.

3.4. Prevention och hälsofrämjande insatser.

Ny mening efter sista stycket.

Bra Livs vårdcentraler skall när de tagit ansvar för folkhälsouppllysning, riktade till hela befolkningen, ersättas för detta.

Sid. 15.

3.10 Läkemedel

Tilläggsyrkande, ny mening efter sista meningen i första stycket:

Vårdenheten skall även arbeta för att uppfylla målsättningar kring Läkemedel enligt Landstingets program för Hållbar utveckling 2013 -2016.

Sid 21.

3.20 Forskning och utveckling

Tilläggsyrkande nytt stycke sist.

Primärvårdens Forsknings och Utvecklingsenhet skall följa utvecklingen inom all Primärvård i länet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas ersättningssystemet ACG,

Adjusted Clinical Groups, och konsekvenserna av detta system. Detta kräver tät uppföljning och förbättrad insyn i alla vårdenheter.

Sid. 22.

4.3 Bemanning och kompetens

Yrkande nytt stycke under rubriken:

Kompetens och kvalitetskrav skall tydliggöras för alla yrkesgrupper.

Teamarbetet skall säkras genom att alla yrkesgrupper på vårdenheten finns med och definieras i regelverket. Även förtydliga vilka kompetenser som utgör vårdenhetens basutbud. Dessa skall vara anställda av enheten och inte via uppdrag.

Ändringsyrkande tredje sista stycket:

Hälso- och sjukvårdspersonal ska ha erforderlig utbildning och kompetens, och där så krävs, legitimation.

Sid. 22.

4.3 Bemanning och kompetens

Tilläggsyrkande, ny mening sist i första stycket:

Vårdutvecklare skall finnas på enheten för att stärka och utveckla kvalitetsarbetet inom alla professioner.

Sid. 22.

4.3 Bemanning och kompetens

Vårdenheten ska teckna avtal enligt svenskt kollektivavtal/kollektivavtalsliknande former. Dessa avtal skall gälla vårdenhetens anställda och eventuella underleverantörer.

Sid. 24.

4:7 Medicinsk diagnostik

Andra stycket med följande lydelse stryks: Landstinget har under sökt möjligheterna att ändra kravet att vårdenheten ska vara ansluten till Landstingets medicinska diagnostik.

Villkorsändringen införs tidigast 2015.

Sid. 37.

6.1. Diagnosgrupper – ACG.

Yrkande under rubriken:

Diagnossystemet har vid granskningar visat sig ha brister där resurserna inte styrs rätt och inte speglar sjukligheten bland befolkningen. Ersättningen enligt ACG skall under 2014 ligga kvar på 50 % nivån, där resterande 50 % utgörs av ålder, och skall följas noga för att få underlag till förbättringar i systemet eller inför framtagande av alternativa modeller för ersättning. Felaktigt utbetalade ersättningar skall återbetalas.

Sid. 47.

7. Uppföljning

Yrkande, nya stycken:

***Konsekvensbeskrivningar av Vårdval ur ett jämställdhets- och barnperspektiv skall genomföras och redovisas.**

***Medborgarnas möjlighet till insyn skall säkras genom att offentlighetsprincipen tillämpas vid alla Landstingsfinansierade vårdenheter.**

***Eventuellt överskott skall återgå till verksamheten.**

Sid 46.

7.1. Dialog

Yrkande nya skrivningar:

Vårdenheten skall årligen ge en samlad beskrivning kring sin verksamhet och utveckling enligt uppdrag. Även budget, bokslut och delårsrapporter skall redovisas.

Facklig samverkan skall genomföras med Vårdvalsenheten tidigt i processen angående ändringar och tillägg i Regelboken.